Массе а мехкий пропетареш, вІашагІкхета!

СЕВДАНА

СОВЕТСКИЙ СОЮЗ · СССР · ЗНАК ПОЧЕТА

СОВЕТСКИЙ СОЮЗ · ЛАХХЕ ХЬАРЧА

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера деиз ● ЕРА, 7 декабрь, 1978 шу. ● № 146 (5966). ● Max 2 кепиг.

МАССАЗА А ХЬАЛХА ХИЛА!

ОКТЯБРЬСКИ РЕВОЛЮЦЕ ОРДЕН ЛЕЛАЕЧА «КРАСНЫЙ МОЛОТ» ЗАВОДЕ КЪАХЬЕГАРА ХЬАЛХА ФРОНТОВИКАШ ХИННАЧАР СИЙЛАХЬ-БОККХАЧА ДАЙ-МЕХКА ТЕМ ТІА ДАКЬА ЛОАЦАШ МЕЛ ХИННАРАШКА ДАЬ КХАЙКАРАЛ

Деза новкъостий!

Тхо, хьалха хинна фронтовикаш — «Красный молот» заводе къахьегарашт, тахан гулданнад массаза а вай йоаккхо ярах хьамсарча Коммунистически партенен Советски правительствани дег тІара баркал ала. Революце, гражданскни Сийлахь-боккхача Дай-мехкен тІемий ветеранашт, кура вахар хинна нах вайцига дерригача халхъо сий деш ба. Хьалха хинна дукха фронтовикаш тахан а тІехьа къахьегачар мугІаршка ба, цар дІаІлу пятилетка денаде ваття, хьалхъуш йоагІача тІехьенна патриотически кхетам луш болх бу.

«Хьаьа тахан, тІемаш да дукхха а шераш дІадехачул тІехьагІа, дукххача гулакхашта юкъе, вай декхарийла да тІемах чекхьаннарш дагахьабо. Цар йоккхо е а уйла е а, вахара гулакхашка царна гІо де — из Іаьдала органий, берригача гражданий моральни декхар, из вай вахара закони, — селла дегашка дужаьш тІоагІен аьннад новкъоста Л. И. Брежнева «Знамяга пьятого хлеча книжка тІе вайх, герз ба а делла тахана ца машаре, кроз дола вахар дахьхкача дохкхагІча ноахала советски нахах.

Вай хиларга хьажаьдар, цу хана я а яцар, Дахьа лорарях цхьан бокконгера дІаийккача цхьаькха а привилеги. Вай уйла яцар вай, баккъа Дахьенс, парте вай уйла массаза а ю.

Біаьш болча красномолотовцашта, Сийлахь-боккхача Дай-мехка тІем тІа дакьа лаьцарвара тІем тІа а машаре а къахьегарех правительственни соглІашд деннад. Царна юкъе оаза доккхан а деш шераш ювах тхоай новкъостий — токарий Цангун Филипп Андреевичен Борзилов Михаил Ивановичен, мастерий Емельяненко Константин Давыдовична, Шкянов Василий Нестеровична, Халухаев Берса Махьмадя, слесаря-ремонтника Пезик Василий Григорьевична, инженера Грейман Василий Ивановича, дукххача хьаьа тІемаш ветеранийн, итт-лаьгІчул пятилетка гаьрдейнийн.

«Сийлахь - боккхача Дай-мехка тІем тІа дакьа лаьцарий материально - бытовой хьалаш дІаІо тоадара де дезарех» бола КПСС Центральни Комитетен СССР Министрийн Советни социал — вай массаве а, серз бе а делла немецко - фашистски тІеьрехоштА дуХьала тІаьн бьарий боккъонца дес еш йола йоаккхо ярах дола кердд тешал. ХІаьта из декхар тІедуллаш боккъ лоарІаьн бола докуьнат а да. Дахьа хьежаш я коммунизм хьалъеча, хьалхъуш йоагІача тІехьенна кхетам луча вай керда творчески гулакхаш дерга. Хьеш, хьалха хиннача фронтовикаша, вахара массаза а хьинар долаш хиннена наха, гулдвх шоаш це кхобеш дІадехьаьдар ньхкхам баларгІа.

Цхьа бутт а балалехьа вай Дахье пятилетка диьлагІчаь шерах йорцъ. Тешшаме ала ницъ из вайна массенена а из хургда тІетІІа кхаьхьга, КПСС XXV съезде ревшиеш дІаІо а кхоачашкара, коммунизм хьалъеча ерригача участкашка балха эффективности дикани айяра тІехьа къовсам лоаттабу шу.

Сийлахь - боккхача Дай-мехка тІем тІа дакьа лоаьцаш мел хиннерашт тІехьах оаха партеи правительствани ечА кердача йоаккхонна тІатеІІа къахьегарша жоп дела, парте XXV съездо, КПСС цу нокбрьсчи (1978 ш.) Пленумо оттадь декхарашт толаме кхоачашдарх мемоста гІо де.

Тхо шуга кхайкІ: кхы а чІоагІаргІа, хьинарегІа шоай опыт, знанаш, Сийлахь-боккхача Дай-мехка тІемна ветеранийн сийлен традицеш къонеча йоаккхо тІехьехьаш. Кхоййна нохчен межнацийн советски патриотизмах пролетарски интернационализмах, шоай социалистически Дахьа чІоагІа езара уйла хьалхъеара хьинаре гІо де.

ТІема шерий кънзаче тохкамий школа яьккхача вайх хІаьне машар чІоагІбара, дуьнен хьалкъашта юкъера кхоХкам кІандбара гІулакха дуккагІа низаш тІедоахйалда!

Вай машареча кхаььегамо гІо долда вай сийлахьйоккхача Дахьен — Советски Социалистически Республикай Союза низ апсамбаркхаре!

ТІаниІад 1978 шера 4 декабре хиннача Октябрьски Революце орден лелаеча «Красный молот» заводе Сийлахь-боккхача Дай-мехка тІема ветеранийн собране.

«Терек» яхача мебельнохьун хІамаш еча производственни объединене мебельни цехо дукха болхлой ба хьинаре кІа а хьегаш баьшхадика толамаш дахарца белгалбаьна. Царех цаІ я мастер, коммунистически къахьегама Гапанова Вера Егоровна. Овсарс кхаьхегарал соргІа, цхаькхха тайна брак нийсъялийтад цо ший балха тІа.

Производстве а общественни балха тІа а дуьна нарагІулдаьрий лакха мах баьб Дахьено. Цун наьхха тІа лепаш я Къаьхегама Цієча Вайраха орден, «Социалистически яхье котІыйнна» яха массеэх сийлен Знак. Цу соргІаташ доккхагІа дола декхарашт тІадоаде хилар кхета а деш, хьинаре тІехкхоачашьлий пятилетка хьалхарча кхаь шера план.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьттехьа) шлифовщица Б. Гапанован мастер З. Ушаковаи.

И. ПЛИЕВА сурт.

ШЕРРА ЯЬРЖАЙ ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРИЙ ЯХЬ

«Денгара денга шерагІа йоаржаь социалистически яхь» яхача денизагІа къаьхьгощ Гудермесски района «Кошкельдинский» совхоза хьайбашлелдерашш. Цудухьа доккхийча толамашца пакъадоаккх цар пятилетка кхоалагІа шу. Шера планал соргІа 22 тонн йолаш, 87 тонн дуьхьи шера план кхоачашг 5 тонн мара па эшаш 560 тонн шурен паччахьалкхенга сихай цар. Соалкарчул дика лаккагІа да уж хьоХамаш.

— Толамаш дахарх керттера бахьан да, — йоаь боахама кулгалхошца, — хьайбашта лерттІа Іунал дьаІа, оттаьлча распорядкал тІехьа ца бувлаш. селекционни болх лаьгІ ца болийташ тха хьайбашш леладерашца болх баьлга.

Во дац доахан дебадаргІа гІулаьх я. ХІара 100 іатто 85 іасиг даьл цхьайтта бетта план тІехкхоачан а еш, паччахьалкхенна 1500 килограмм шура дІаІу хІара дийнаьха. Соаьха уьх хаьнарчул 400 килограмм духхатІа я из.

Совхозе ши ферма я: шурийн чуоттадаь хьайбашш хьобаьш. Цу шинтаьха а 1170 бекан да, цу дахьче 383 етт а болаш. ПланагІа хила дезаьш 1117 бекан дар. Доахаьна зоотехнически боькъонех доагІаш дола Іунал ду хьайбаш леладерашца. Масала, доярканга юкъе социалистически яхье хьалха іатт ИбрагимовА Асмаі, Мальсагова Асраі, ХІара Іатагара 2150 килограмм шура яьккхай царех хІаранне лиан 2000 йолча. Иштта яхье хьалха іаттачарца да скотникашт: совхоза ветеран Дунгуев Нажмуддинн Магомадов Вахен.

Кхоачам хиллал я хьайбашта оттаьлх рацион. ХІара беттача іатта лаьрХІа 2 килограмм йол, 25 килограмм силос, 2 килограмм концентратш, 2,5 килограмм жом лу.

Шоай болх лерттІа лелабу іаьсий леладерашца Бидирова Яхаси Разыханова ПаьгІаматен. Цар кхоабаЧа хІара іасилга юкъера лаьрХІача 550 грамм дуьх тІаькхет дийнаьхьен буси, лиан 450 йолча.

Хьайбаш леладерашта эшача гІулакхий йоаькъо йыл боахаме. СалоІача хана деша керда журналаш, газеташ да, ловза шахматаш шашкаш, хьожачоа телевизори я. Цуьл соргІа тайп-тайпара хоамашш лекцеш еш агитатора бригадира Эсхиев Демелькана.

Коллективна юкъе яьржача яхьа итогаш цо шин кІиргаГа цкъа. Хьалхара моттигаш яьхачарна «Дина» гІа йолу доярка», «Дарбаш вола скотник» яха вымпелаш 10 сом ахчан соргІаш лу, шоллагІча моттигаш — 5 сом. ДикагІбарий болх «молненца» бувц. Цу ерригача материальни а моральни а гІойленеш хьайбаш леладерашта юкъера социалистически яхь шераГа яржйт.

Іан замалахь а продукци лаьгІаурГІоаеш Іалашо ший боахаме. Дина тоаьлй базаш, кхоачам болаш тайп-тайпара доакъар Іалашдаьд, хІаьта из базашца хьаГІа а озад.

— КПСС ЦК июльски Пленума решенеш а гІулакхца жоп лушъ, ер шу чаккдалалехьа планал соргІа яхьа а цхьаьлаГІа сортах 40 тонн шура Дахьенна дІалурЬя оаха, — йоаь совхоза керттерча зоотехника Разыханов Яхьлис.

М. ЦУРОВ.

ДИКАГІЙОЛА БУРУВ ДЕТТА БРИГАДА

Октябрьски бурув тохара балхий управлене № 210 йолча скважинаца бурув тохаи йола комсомольско-нагирхой бригада ВЛКСМ 17-гІча съезда цІи лелаеш я. Из цІи лелае цо боькъо яьккар 1974 шера балха тІа дика кайлараь.

Октябрьски мехиадьтта доаалача майдан тІе бурув а тохаш йоаккхаш яр № 219 йола скважина. Бурув леладеш йола колонна сатта а сетташ скважина ДІаІлаьнкха лаьрХІар. Цунах саккийнача кагирхой бригадо ший собране лаьрХІар процентни кІоарглагІа кхаччадда цу скважинаца бурув тоха шоашта боькъо ялар деха.

Кагирхой коллективна ловш дар хьаьллаьдар управлене кулгалхошца. Скважинаца бурув тохача аварц ца хилийта дош а денна болх ДІаболабяр кагирхошца.

Дукха халонаш лайра бригадо, цхьабакъда ший деша дош кхоачаьндир — лаккехьарча лаьттан тІоаьшкара промышленни мехиьдьта дежар № 219 йолча скважинц.

Иштта каньлар кагирхой бригада. Лаьттан тІоаьшш ховаЛане, скважинхой конструкци ший тайпара баьшхадо йолаш хиларх креднсни штанташца бурув тоха дийзар кагирхой. ХІаьта цо бурув тохара технолога халача хьала тІе оттайора. ХІаьта а бурув проектни кІоарглагІа дІаІкхоачадир цар.

ХІанз № 210 йолча скважинна бурув тохаш я из бригада. ШоллагІча категорех йола из скважина кхьастта чоалхаза я. Цун кІоарглеанашца, геологаша яхачох. Іоккха давлени я. ХІаьта буровой латта мотт-тиг я кагирхой бехкткочах боккха хиларх тешал деш, юхе я автозаправочни станци, химзавод, нах баха цІенош.

Таханарча денга кхаччалца 1977 шера сентябрь бетта денз бурув тохаш йола бригада 4320 метр лаьттан тІоаьнех. чаккъьнийнай. Из цун вІаштІехьдьашнад аварц ца хилараь, скважинна бурув тохара технологи, кхьхегама дежар № 219 йолча скважинц.

Бригаде болх бесш бараш йоккха балха опыт йола нах ба.1970 шера денз цхьана болх бу цар. Цудухьа иштта барт тайна йолча кагирхой коллективна молларІа дагалаца хІама чаккдаьсхе низ дІаккхеч. Масала, Октябра 61 шу дизара юбилей Горичевски буруьдеттирий тІаьхкхам хьаьл а лаьІа кхьь шера план СССР Конституце шу дизарга кхоачашъгІ а аьнш дош деннача цар. В. И. Ленин вьь 108 шу дизарга уьх шера 22-гІча апреле кхоачашйир. Планал соргІа хІанзлелеш ба 603 метр лаьттан тІоаьнашта бурув теха баьннад уж.

Из соргІат Ленински комсомола 18-гІча съезда хатадаьдар кагирхошца.

Уьх шера планан 14-гІча сентябре кхоачашъьйй къонача буруьдеттарашца. ХІанз уж болх беш ба 1979 шера чоагІа, комсомольско-кагирхой бригада дукххаза а совгІаташ телаш баьлгалъьйкай.

Пятилетка кхаь шера коттьаьшкирий слете «ИттлагІча пятилетка кхаь шера котьыьнар» яха іе лента, делар цунна. Уьх шера химиний культура Дворене хиннача кхаь ноахалагІча наьхха вІашагІкхетаре «Грознефть» объединене комсомольско-кагирхой коллективашта юкъе ЛьрхІача яхье хьалхара мотт яккхарах «Ноахалай эстафета» яха вымпел лиан белгалъьлькхар.

Бригада кхоатаер, цун дисциплина чІоагІъер, хьалхашка оттаьлх декхар кхоачашдар цун низ урауттабер буруьдеттар, комсорг Мясников Никтор керте латта комсомольий актив я. Уж ба балхо дика кайолаш бола комсомольщашт буруьдеттар.

3. Антипов, буруьдеттачул ГІонча комсомолец А. Сафронов, ВЛКСМ 18-гІча съездага дахьийтача рапорта кІала кулг язде боькъо яьккха комсомолец, буруьдеттачун ГІонча П. Карасев, иштта кхьбаран а.

«Буровик» яха шоай газет да кагирхой. Цу тІа дар белгалдоаьх шоай кхоачашбоацарш, дикагІбараш хестабу. шоай вахарах, хьаьстех йоду. ЧІоагІа кхоьсам лоаттабу газето балха тедарло лелаеранта, кагирхой дисциплина чІоагІъяра тІехьа.

Иштта кагирхошца беча кхетама балха юкъе шоашкара тоъал дакъа юкъеккхуь хьехамчаша. Уж ба кхоача ноахала, дукххача шерашка шоаш Іомаьдаьд камаьрша довзийташ бола буроной начальник нов. П. Г. Стеблцов, буруьдеттра мастераш Н. Я. Кабаненко, С. М. Сатвалов.

ХІанз новкъост Сатвалов ненсе ваха салоІаш ва. ХІаьта а йийнаш къахьгІама ветерана ший бригада. Кастката вай хул из кагирхошца къамаьл деш.

28 шера кхьахьийгар буруь тохаш нов. Кабаненкос а. Бригада сменаштта юкъе дамен хьалха йолаш хьайоагІа из керте латта смена. Цо кхеваь В. Драчилин ХІанз воккхаГІвола инженер-технолог волаш болх беш ва управленс, хІаьта шиъ Д. Гридасон В. Мясниковн буруьдеттараш ба.

Чаккдоалаш латт пятилетка кхоалагІа шу. Вай юкъа комсомольско-кагирхой бригадо дика толам боаккхаш белгалдаьд из. Шубенна наьхьаболх кагирхой кердача шера а.

С. ШАДИЕВ.

ХЬИНАР ЛАЬГІДАЦ

Башха-дика къахьегама толамаш доахаш дІадоладаь ер пятилетка кхоалагІа шу хьинар лаьгІ ца долийташ чаккдоаккхаш латт Грозненсни вьлнбеГана конструкцией завода болхлоца. Валовн продукци врахецаерн из мах ла йккхарен цхьайтта бетта план дикка тІехкхоачаш я еш, планагІа лаьрХІачул соргІа цар арахйцай 255 эзар сом мах бола тайп-тайпара продукцина ноахаьта а. ХІаьта соргІа цар маьхала йккхай 260 эзар сома маьха продукци. Къахьегама овсарс лаьхьара задаин 108 процент кхоачашъьйй, завода коллективо, паччахьалкхенна 24 эзар сома пайда баьб.

Пятилетка хьалхарча кхаь шера план ханал хьалха кхоачашъара яьржача яхье хьалхалаттачарех цаІ я Знайченко Алексей Павловича кулгалдеца цІьоалагІча цеха коллектив.

* * *

Пятилетка хьалхарча кхаь шера план ханал хьалха кхоачашъара шерра соцциалистически яхь йоаржаьлй НохчГІалгІай гІишлошъеча управленена чуйоагІача СМУ-7 гІишлон бригадаша. Хьалхара моттиг яьккхай бригадин подрядагІа къахьегаш йолча Никишин Юрий Федорович керте латтача компленсни бригада коллективо. ХІанз тІадоаГІача шера апрель бетта календарагІа гІишлон-монтажа тІаьнгІ ца деш я из. Йиштта дика кІа а хьегаш 1979 шера феврален мартеи чотагІа болх беш я Панков Евгений Александровича кулгалдеча комплексни бригада коллективни Кузнецов Лев Александрович керте латтача бригада плотникашна. ХІанзлелеш кхаь шера планагІа лаьрХІачул соргІа цар кхоачашдаьд нтташ эзарах сомий маьха гІишлон балхаш.

Ший санна кьинаре кхаьхьаГаш гІишлонхой бригадин кхы а дукха я СМУ-7 коллективе. Цудухьа дика аьтув боалаш кхаьхегаш я из ух шера. ГешодрядагІа гІишлон-монтажни балхаш дара цхьайтта бетта план 105,6 процент кхоачаш а я, планагІа лаьрХІачул соргІа цо чаккдаьхьад 315 эзар сома маьха гІишлон балхаш. Ший низаца гІишлон балхаш дара наччахьалкхен план 105,9 процент кхоачашъьйй цо. Заданеп соргІа кхоачашдаьд 90 эзар сом мах бола гІишлон - монтажни балхаш. Къахьегама овсарле лаьхьара цхьайтта бетта план 101,8 процент кхоачашъьйй.

Уж шера цухьаьл нтт бетта управлене гІишлонхошца наччахьалкхенна планал соргІа баь пайда 23 эзар сом да. СМУ-7 гІишлонхой шозе толамаш тІа-тІа тоадеш кхаьхегаш ба уж ловш деношна.

Б. КОСТОЕВ.

ТОЛАМГА БОДАЧА НОВКЪА

Уж шера цухьаьтта бетта республикерча подрядни организацеш ба ьча балха итогаш ЯьЙ статистически управлене.

Подрядни организацеш цхьайтта бетта шоай низаца кхоачашъ а гІишлон балхаш 178 миллион сома маьха да, цхьайтта бетта план 104 процент кхоачашъьйй. Дадаьхьа шера 11 бетта даьрел 2 процент дукхагІа гІишлонмонтажни балхаш даьд уж шера цу юкъа. Цхьайтта бетта план 101 кхоачашъьйй гІишлонхоьа управлене, «Грозпефтехимерстрой», «Чечингесельстрой», «Чечинтрансгрой» трестий, «Совнефтегазстрой» объединенеи гІишлонъеча управлене коллективаша.

Цхьабакъда цхьайтта бетта производственни программа кхоачашъьяц «Жилгражданстрой» треста, «Чечингушводстрой» гІишлонъеча управлене, «Чечингатедор» управлене коллективаша.

Еррига республика хьайнаьча цхьайтта бетта план гІишлонхоша тІехкхоачашъярах дика лард еллай дар иттлагІча пятилетка кхоалагІча шера план ханал хьалха кхоачашъяра.

ношенеш советски афганскни халкъий хьашташа дІама-деххара йолча. Апрельски революци котьлларца Афганистане хьаннаьд шинна а мехко тайп - тайпара доакъошка вІашн цхьана леладу гІулакхаш шердара, ярдадохаш гІоаргІдара дола кердача тайпара хьалаш.

Советски кулгалхошца дІакхаьдар Н. М. Тараке, доттагІаьл долча афгански халкъо мехка овлан тІара социально - экономически хьуламаш дара программа чаккъйоаннхача, афгански халкъа хьашташа дІа ма-деххара керда общественни паччахьалкхенн строй хьалъеча доккхий толамаш дахар ловш шоай болга.

Н. М. Тараке советски халкъа, КПСС ЦК-ана, СССР правительствана дег тІара баркал аьлар революцена карагІдьаннарашт дІачІоагІдечен эксплуатацех мукъа йола общество хьалъечен лоаттабеча кьовсаме гІо дарахи из хьалладархи.

Переговораш еча хана иштта йийцар сагота латта дунен халкъашта юкъера проблемаш, Азера хьал юкъе поаьлгІа. Машарх дунен халкъашта юкъера кхерамлен бахьан, шоай лоІамах йолча паччахьалкхенний гІулакхашта юкъеГІерта безам хилара духьала, колониализмах хоедисараш, расови дискриминаце тайп - таайпара формаш дІаІкара тІехьа лоаттабеча кьовсаме СССР-ой ДРА-ca льаьца наьхьаш вІашн тарлуш долта белгалдар. (ТАСС).

ДОКУМЕНТАШТА КУЛГАШ ЯЗДАР

5 декабре Йоккхача Кремлевски дворене кулгаш яздир Советски Социалистичесни Республикан Союзан Афганистана Демократически Республиканен юкъерча доттагІалах, динача доалахех, вІашн цхьана леладеча гІулаьхех долча Договора.

Договора кулгаш яздир:

Советски Социалистически Республикай Союза хьалхара — КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаккехьарча Совета Президиума Председателя Л. И. Брежнева;

Афганистана Демократически Республикана хьалхара — НДПА ЦК Генеральни секретара, ДРА Революционни совета Председателя Премьер-министрен Н. М. Тараке.

Советски Социалистически Республикай Союзен Афганистана Демократически Республикан правительствашта юкъера экономически ХІанзлелеш кхаь шера планагІа лаьрХІачул соргІа цар кхоачашдаьд 90 эзар сом мах бола гІишлон - монтажни балхаш. Къахьегама овсарле лаьхьара цхьайтта бетта план 101,8 процент кхоачашъьйй.

Уж шера цухьаьл нтт бетта управлене гІишлонхошца наччахьалкхенна планал соргІа баь пайда 23 эзар сом да. СМУ-7 гІишлонхой шозе толамаш тІа-тІа тоадеш кхаьхегаш ба уж деношна.

Б. КОСТОЕВ.

СОВЕТСКО-АФГАНСКИ ПЕРЕГОВОРАШ

4 декабре Кремле йоалаелар советско-афгански переговораш

Переговораш еш ба:

Советски оагІорахьара — КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лаккехьарча Совета Президиума Председатель Л. И. Брежнев, КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин КПСС ЦК Политбюро член, СССР кхьча мехкашцарча гІулакхий министр А. А. Громыко, КПСС ЦК Политбюро членалла кандидат, КПСС ЦК секретарь Б. Н. Пономарев;

афгански оагІорахьара — НДПА ЦК Генеральни секретарь, ДРА Революционни совета Председатель, премьер-министр Н. М. Таракн, НДПА Политбюро член, НДПА ЦК секретарь, премьер-министра заместитель, кхьча мехкашцарча гІулакхий министр Х. Амин, НДПА ЦК Политбюро член, НДПА ЦК секретарь, общественни унахцІено лорарях министр, планирование министра дерхаьш кхоачашдер Ш. Вали, НДПА ЦК Политбюро член, юрта боахамен лаьттан реформан министр С. М. Зерай, НДПА Политбюро член, лаккерча дешара министр М. Сума.

Дег тІарча, доттагІлен, вІашн дувдар кхетадеча хьалхара переговораш еча хана дийцар советско-афганский отношенеех шоашта хетар. Дега тоам а хулаш белгалдар СССР-ан Афганистаан юкъера динача лоалахойн берка-те вІашн цхьана гІулакхаш лелаьдеран традиционни отношенеш советски афганскни халкъий хьашташа дІа ма-деххара йолча. Апрельски революци котьлларца Афганистане хьаннаьд шинна а мехко тайп - тайпара доакъошка вІашн цхьана леладу гІулакхаш шердара, ярдадохаш гІоаргІдара дола кердача тайпара хьалаш.

Советски кулгалхошца дІакхаьдар Н. М. Тараке, доттагІаьл долча афгански халкъо мехка овлан тІара социально - экономически хьуламаш дара программа чаккъйоаннхача, афгански халкъа хьашташа дІа ма-деххара керда общественни паччахьалкхенн строй хьалъеча доккхий толамаш дахар ловш шоай болга.

Н. М. Тараке советски халкъа, КПСС ЦК-ана, СССР правительствана дег тІара баркал аьлар революцена карагІдьаннарашт дІачІоагІдечен эксплуатацех мукъа йола общество хьалъечен лоаттабеча кьовсаме гІо дарахи из хьалладархи.

Переговораш еча хана иштта йийцар сагота латта дунен халкъашта юкъера проблемаш, Азера хьал юкъе поаьлгІа. Машарх дунен халкъашта юкъера кхерамлен бахьан, шоай лоІамах йолча паччахьалкхенний гІулакхашта юкъеГІерта безам хилара духьала, колониализмах хоедисараш, расови дискриминаце тайп - таайпара формаш дІаІкара тІехьа лоаттабеча кьовсаме СССР-ой ДРА-ca льаьца наьхьаш вІашн тарлуш долта белгалдар. (ТАСС).

СОВЕТСКО-АФГАНСКИ ПЕРЕГОВОРАШ ЧАКХЪЯЛАР

5 декабре Кремле чакхъьлар советско-афгански переговораш.

Переговораш еш бар: советски оагІорахьара — КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лаккехьарча Совета Президиума Председатель Л. И. Брежнев, КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин, КПСС ЦК Политбюро член, СССР кхьча мехкашцарча гІулакхий министр А. А. Громыко, КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь Б. Н. Пономарев;

афгански оагІорахьара — НДПА ЦК Генеральни секретарь, ДРА Революционни совета Председатель, премьер-министр Нур Мухаммед Тараке, НДПА ЦК Политбюро член, НДПА ЦК секретарь, премьер-министра заместитель, кхьча мехкашцарча гІулакхий министр Х. Амин, НДПА ЦК Политбюро член, НДПА ЦК секретарь, общественни унахцІено лорарях министр, планирование министра дерхаьш кхоачашдер Ш. Вали, НДПА ЦК Политбюро член, юрта боахамен лаьттан реформан министр С. М. Зерай, НДПА Политбюро член, лаккерча дешара министр М. Сума, кхьбола официальни нах. (ТАСС).

СОВЕТСКО-АФГАНСКИ ПЕРЕГОВОРАШ ЧАКХЪЯЛАР

5 декабре Кремле чакхъьлар советско-афгански переговораш.

Переговораш еш бар: советски оагІорахьара — КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лаккехьарча Совета Президиума Председатель Л. И. Брежнев, КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин, КПСС ЦК Политбюро член, СССР кхьча мехкашцарча гІулакхий министр А. А. Громыко, КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь Б. Н. Пономарев;

афгански оагІорахьара — НДПА ЦК Генеральни секретарь, ДРА Революционни совета Председатель, премьер-министр Нур Мухаммед Тараке, НДПА ЦК Политбюро член, НДПА ЦК секретарь, премьер-министра заместитель, кхьча мехкашцарча гІулакхий министр Х. Амин, НДПА ЦК Политбюро член, НДПА ЦК секретарь, общественни унахцІено лорарях министр, планирование министра дерхаьш кхоачашдер Ш. Вали, НДПА ЦК Политбюро член, юрта боахамен лаьттан реформан министр С. М. Зерай, НДПА Политбюро член, лаккерча дешара министр М. Сума, кхьбола официальни нах. (ТАСС).

ДОТТАГІЛЕН ХЬАЛЕ

КПСС Центральни Комитетен, СССР Лаккехьарча Совета Президиумо, СССР правительства 5 декабре Йоккхача Кремлевски дворене НДПА ЦК Генеральни секретара, Революционни совета Председателя, Афганистана Демократически Республикин премьер-министра Нур Мухаммед Тараке сийна че йра.

Н. М. Таракца цхьана чен іа бар цунца бьакна паччахьалкхен делегаци, кІаьхьа иштта СССР-ера ДРА посол Р. М. Пактин а.

Советски оагІорахьара чен іа бар Л. И. Брежнев, А. Н. Косыгин, М. А. Суслов, А. А. Громыко, Ю. В. Андропов, К. У. Черненко, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, кхьбола официальни нах.

Л. И. Брежневен Н. М. Таракен кьамаьлан дир, цар кьамаьлашка массаве а чІоагІа теркам тІабахийта ла а дийГІар, рахьа болаш тІоаьрашо а дийттар.

Хоза, доттагІий хьалашка чакхъьлар че. (ТАСС).

ПАРТБЮРО ПРОИЗВОДСТВА ЭФФЕКТИВНОСТЬ ЛАКХЪЯРА ГІО ДЕШ Я

Сийлаах - боккъача Октябра ныаьйодаьр Ахрнев Гіапура цІерагІча «Электроинструмент» завода коллективо рапорт делар: «1978 шерх нег бетта лаьр дерригача технико - экономически хьокхамашта кхоачашьлЯ». Цу дакъех продукци маьхалхьякхара алаг хаьлаг, 1978 шера 25 октябре кхоачашйир. Планал согІа дІаяхьийта продукци 490 эзар сома маьхьа я. Арахецна продукци 1.4266 эзар согІа сом маьг болаш я, из хуьл 1226 эзар сом планал согІа. 5,1 процент тІеккхочашьлЯ кхаьхьа оьсарле лакхъяра план. Планал согІа бьй пайда 10 эзар сома боараме ба.

Ала деза, уж толамаш завода коллективо дукха кхаьхьйа хилар. ІІаштта ялх кварталгІа яьккхай заводхошь продукци маьхьалхьякхара алаг хаьлаг 1976 шера 25 октябре предприятешта юкъе хьалхара классии мотт, КПСС Нохч - ГІалгІай обкома, Нохч - ГІалгІай АСР Министрийн Совета, облсовпрофа, БЛКСМ обкома кхарар кара тела ЦІе байракх а луш республика ЦІечу улле тІа а йоаькъгаш.

Хьабенача наьхьара ioxa а хьекха, болх эийча, гуш да, коллективе шерагара шерага, беттагара беттага пиз ца кхобеш, ритмийно болх беш хьайоаьгаш хилар. Кхоачам бОлаш да завода коллективо 10-ча пятилетка контрольни цифрел согІа 2600 эзар сом маьхьа продукци аре а хийцай, шин шеран итт бетта 41608,0 эзар сом согІа мах болх продукци маьхьа я. Цунах, лаьн 103,3 процент кхоачаш а еш, аьлча.

Кхаь шера заводе гучабьннаб дукхха производстве хьалхалаттарашь, коммунистийчеш кхьхьегаш а ударниншш, 480 согІа саг ва уж хІаиз. 1978 шера социалистийчеш яхье ноьвьнная 15 саг. Иттлагі'ча пятилетка шерашка пхе са енний орденаш медальш. Царна юкъе ва токарь Шадиев Бозор, Ленинский сборщица Султугова Насиятхан, прессовщик Аушев Махьмад-Гирн, кхьабаран. Слесарча - декальщица Кьаьгаш ЦІена Байракха орденна кавалера Котиев Ахьмада, прессовщик Нохч-ГІалгІай АССР Лаьхкарча Сосета депутата Дахкильгова Лемкай, прессовщика, дика воьхьаш волча Аушев Махьмад-Гире цІерашь рапоре меттел, цун доаьонел гаьина ара, хьа а йоьхьаш я. Тхо доккхалдеш да тхоаьй проодуци 83 согІа пачхьалкхенашка дІаухьаш хиларх, оахощ из мехна дукхха районашка кхуьхьийташ хиларх. Ишта хила деанг а да из, хІана аьлча Союзе арахецча шуруповерташ, гайковерташ, кхьяраш а йолаш болча кара лелаечу электрийчески инструментех 20 процент оаха ма хецнй эра. Заводо арахеца ерриг продукци дІаьлгІа дІаЛаьа цхьаьлгІча категорех доарХІаьн я ерриг а.

Ахрнев ГІапура цІерагІа «Электроинструмент» завод лиЯрхІаьчох болх беш 2000 саг волаш а шера 10 миллион сома маьха электросверлилкаш арахецаш а хила еаш яр. ХІаьта оаха уж шерреча а 17 миллион сома маьха продукци арахецаргьа, хІаьта болх беш 1500 саг мара а ваг. Кьаьсьгаш оьсарле хадааза деГІаьх. Тоьлу производствА кулЬтура а. ИТР, ГІулаяхоша даим кьаьхьет производства культура лаьхьара, токарийн ставочник парвах пайда оьцилга тоадара. ХІаьта цунах хьехинчар во а дац. Таьхаг заводе парка сменна коэффициент 1,64 кхаьхьа. ХІаьта уж хьокхамаш даим дерІа а уж. Во дац ишта фондах юхаьур а. Керттера фондий цхьаьн сома 3,1 сом да из. планагІа лаьрхІар 2,63 сом дечиг.

Парте белгалъяь планашт кхоачашьяра шоьш ТІаГІеррта болх беш завода ноьвьнностаьа а берриг кхаьхьегамхоша а лардеЛуьу КПСС ЦК декабрьийн (1977 шера) ноьвьнийн (1978 шера) Пленумашца ше доЛладаш еш СибарегІен Гаьнарча Малхболаен ваха волаш а Минскан Бакунен совГІаган дІаЛаьр а ХІамаЛаш ешин КПСС ЦК Генеральн секретара, СССР Лаьхкьаьрча Совета Президиумна Председателена ноьвьстса Л. И. Брежнева тийина уьмзаненш рекомендацеШ. Цу указанеша кхы а деГаш айдир тха болхлой, коллективе кхоллама хьинар совдаьккхар, цар теркам тІелостабйр торонех бизза пайда эзара, производстве эффективности балхи дикалн лаьхьара.

СССР кердача Конституце хьалхара шу дузача денна накъадолхаш, шоай торошша а а хьека, коммунисташа лаьрХІар иттлагІча пятилетка кхоалаГІа цу хьинаре кхаьхьегаш чаннДанхха, завода коллективо кердА социалистийчеш декхарш тІелайдар: 1978 шера ЯийлаГІча квартале планал согІа 300 эзар сома маьха продукци арахеца. Октябрь бутт чаХьбаьннаб, план а социалистийчеш декхарш а кхоачаДаьдь, бетта заДаьлеш тІех арахийЙ продукци 90 эзар сом мах болаш я.

Тхо чІоаГІа ранза да, тхоай инициатива хьал а ЛаьЦа, республика дукхха промышленни предприятеш, шоай декхарех дика лоарХІаьеш хиларх. Цо кердача толамашта деГаш ураунттадер тха. Республика хьЯна дукхха предприятешка а саша, чура кхоачамаш да тха. Цох тешдаьдь тхо тІехьбаьсарнш бОлаш бОлаш. Тхо ростовчаний опто. Из опыт яийдай тха коммунисташа а, цудуьХа хІаиз завода хІара болхло тІехьа на виса ГІерташ кхьхьегаш ва. Заводе оттаьЯяр боахама чура торонаш, тІехьаюсаш йоа балха участкаш, бригадаш, сменаш, ГІулаЧаьхара де дезарш белгалдоаХаш йоа мероприятеш. Хьонхамаш во дац, кхоачамбоаГаш дале а.

Завода парТйорш планаш деГаш бетта ГІулаГІ нтогаш ергьа «ЦхьаннХа а тІехьависа йиш яцІ» яха ростовчаний опыт юкъеЙолаЯрга коллективо баьХа балха. ЧаьХйоаьхьаш цу боккхача балхадара кхоачамбоаГаш дІадахара тІаергаьЯ мероприятеш. ХІаьта кхоачамбоаГаш дОлаш да. Тахан карагІаДнийна дикадарашта юкъе йолаш я «ІаьржА ІаттаШ». Октябрь бетта заДаьлеш тхаЧаш ца еш ши бригадеш массеЯк къаьст-къаьста волаХлоЯ ва тха. Керда продукци - Со-107 яха проЯельн машинаш басарнагнетательн баканш — арахеца бригада я цаІ. Уьхаьа питейнО - прессОЯ цехеЯ участкаЯ кудтолхоша а дАьдаЯ шоай де йиш мелЯяр (материАльно - техническн ІаЯаШо эсала хиннаЯе а). ПартийнИ бюрос шиЙ заседане дийЯад из доШ, хоДамболлаШ йола планаШн мероприятеШн белгал а ешЯ.

ТхОна хоь, тІехьаюса бригадаН хьалхьоаяра а, тІехьЯоСуча къаьст - къаьстаЧа болхлоЩта шоаШ тІаийДаь декхараШ ихоачаШдарА ІІодара а партийнН органиЗаЦОн ОсрадагІЯлаЯ декхарЯн ІІолГа. ТХа торонаШ я ХьалхаШлА Латта декхараШ ІХоачаЩдарА ІІаБерзабаь оргАнизаторЯнА ПОлИтИЧеСкИн болХ лаХхарІча ТОкарийн ПАрвах пайда оЦилга тоадара. ХІаьта цУнАх хьехинчар во а дац. ТаХАн заводе парка сменна коэффициент 1,64 кхаьхьа. ХІаьта уж хьокхамаш даим дерІа а уж. Во дац ишТа фондах юхаьур а. Керттера фондий цхьаьн сома 3,1 сом

«ХІара балха денна—дикала Знаьк» яхача хИмИнЙ инициативагІа шерра социалистийчеш яхь ВоаржаЯьча Грозненски металлоТарга завода болхлошА бІаьна пайда нйбУ укх шера шоай торонех. Продукци маьхала яккхара цхьаЙтта бетта лаьн ханал хьалха ихоачаш а еш, планаГІа лаьрХІачуЛ согІа маьхьа ла яьккхай 14 эзар сом мах бола товарни продукци.

Укх шера дика тоадаьдь заводА коллективо ший дерригА технико-экономичеСки хьокхамаш а. Кхаьхьгарча оьсарле лаькъяра задаНи 1.9 процент тІехьхочашА а еш, цуІ чоГаГІа кийчЯьЙ заводА болхлоша планаЯ согІа ара мел хийца товарни продукци. ДухуьхаЯ итт бетта ноДаЯ 13 эзар согІа сом алаШ.

Кхаьстта дика ньа а хьегаш, социалистийчеш яхье хьалха лаТтаШ хиларА бе» гаЛЬьЙна, я ухаьаа сменийн мастер Темергиреев ЗайнудИн нерте латта смена. ШЕ кийчЙьЙ продукци дикен тІехдикен мара а ца хулийташ, хІара сменагІа нормаШ 115—120 процент ихоачашЙо по. ШоаЙ ноьвьстаШта ньокхам тІелаШ хьинарте кхаьхьет протИрщ щ ц М. ЗайцевА, свАрщ и к В. БукреевА, сменни мастер З. ТемергИреев кийчЙьЙча продуЩета хьокхаШ ба.

И. ПЛИЕВА сурт.

Социалистически содружество

СССР—СРВ: НИЙСА НИКЪ

Ноькхийча халонех чакх а даьнна, ший дахье кхьчарех тийша хІама доацаш хилийтаяр ІвІашаГІогахаРаш хаДдаеча 30 шу гаРтгаРча хана лоатТабаьча тІем тІа йИнзза котало йьккхар вьетнамски халкъо. Колонизаторашца, американцеш интервентаШца, Сайгона марионеточни эскарца лоаттабаьча кьоьсаме Вьетнамо ГОйтача деналон кьоьнахчалОн дукхХача шерашка цецъхьар прогрессийн адамле.

ХьалхалаьттаЧа ГІулаяхаша хьежача машара шеРаш да ала йиш йолча укх кхаь шера хала хиннача итташ доЛча шерашца юхеййта экономически а социальнИ а чОвнаш кІезнга ерзаЕ йийзаяц Вьетнама социалистически Республика. ЮхаметтотТаЕ ешар чуйийтача бомбаша йохаЯь промышленни а транспортни а объЯкташ, плотинаш, хиш дежка системаш, нах чубаха цІеношш. ХІаьта кхоачамбоаРаш доЛаш да. ТахаН карагІаНийна дикадарашта юкъе йолаш я «ІаьржА ІаттаШ». Октябрь бетта заДаьлеш тхаЧаш ца еш ши бригадеН массеЯк къаьст-къаьста волаХлоЯ ва тха. Керда продукци - Со-107 яха проЯельн машинаш басарнагнетательн баканш — арахеца бригада я цаІ. Уьхаьа питейнО - прессОЯ цехеЯ участкаЯ кудтолхоша а даьдаЯ шоай де йиш мелЯяр (материАльно - техническн ІаЯаШо эсала хиннаЯе а). ПартийнИ бюрос шиЙ заседане дийЯад из доШ, хоДамболлаШ йола планаШн мероприятеШн белгал а ешЯ.

ТхОна хоь, тІехьаюса бригадаН хьалхьоаяра а, тІехьЯоСуча къаьст - къаьстаЧа болхлоЩта шоаШ тІаийДаь декхараШ ихоачаШдарА ІІодара а партийнН органиЗаЦОн ОсрадагІЯлаЯ декхарЯн ІІолГа. ТХа торонаШ я ХьалхаШлА латта декхараШ ІХоачаШдарА ІІаБерзабаь оргАнизаторЯнА ПОлИтИЧеСкИн болХ лаХхарІча ТОкарийн ПАрвах пайда оЦилга тоадара. ХІаьта цУнАх хьехинчар во а дац. ТаХАн заводе парка сменна коэффициент 1,64 кхаьхьа. ХІаьта уж хьокхамаш даим дерІа а уж. Во дац ишТа фондах юхаьур а. Керттера фондий цхьаьн сома 3,1 сом

Ноькхийча халонех чакх а даьнна, ший дахье кхьчарех тийша хІама доацаш хилийтаяр ІвІашаГІогахаРаш хаДдаеча 30 шу гаРтгаРча хана лоатТабаьча тІем тІа йИнзза котало йьккхар вьетнамски халкъо. Колонизаторашца, американцеш интервентаШца, Сайгона марионеточни эскарца лоаттабаьча кьоьсаме Вьетнамо ГОйтача деналон кьоьнахчалОн дукхХача шерашка цецъхьар прогрессийн адамле.

ХьалхалаьттаЧа ГІулаяхаша хьежача машара шеРаш да ала йиш йолча укх кхаь шера хала хиннача итташ доЛча шерашца юхеййта экономически а социальнИ а чОвнаш кІезнга ерзаЕ йийзаяц Вьетнама социалистически Республика. ЮхаметтотТаЕ ешар чуйийтача бомбаша йохаЯь промышленни а транспортни а объЯкташ, плотинаш, хиш дежка системаш, нах чубаха цІеношш. ХІаьта кхоачамбоаРаш доЛаш да. ТахаН карагІаНийна дикадарашта юкъе йолаш я «ІаьржА ІаттаШ». Октябрь бетта заДаьлеш тхаЧаш ца еш ши бригадеН массеЯк къаьст-къаьста волаХлоЯ ва тха. Керда продукци - Со-107 яха проЯельн машинаш басарнагнетательн баканш — арахеца бригада я цаІ. Уьхаьа питейнО - прессОЯ цехеЯ участкаЯ кудтолхоша а даьдаЯ шоай де йиш мелЯяр (материАльно - техническн ІаЯаШо эсала хиннаЯе а). ПартийнИ бюрос шиЙ заседане дийЯад из доШ, хоДамболлаШ йола планаШн мероприятеШн белгал а ешЯ.

ТхОна хоь, тІехьаюса бригадаН хьалхьоаяра а, тІехьЯоСуча къаьст - къаьстаЧа болхлоЩта шоаШ тІаийДаь декхараШ ихоачаШдарА ІІодара а партийнН органиЗаЦОн ОсрадагІЯлаЯ декхарЯн ІІолГа. ТХа торонаШ я ХьалхаШлА латта декхараШ ІХоачаШдарА ІІаБерзабаь оргАнизаторЯнА ПОлИтИЧеСкИн болХ лаХхарІча ТОкарийн ПАрвах пайда оЦилга тоадара. ХІаьта цУнАх хьехинчар во а дац. ТаХАн заводе парка сменна коэффициент 1,64 кхаьхьа. ХІаьта уж хьокхамаш даим дерІа а уж. Во дац ишТа фондах юхаьур а. Керттера фондий цхьаьн сома 3,1 сом

Хьайбаш диза хургда

Шоррта тайп-тайнара доаькъар ІалашцаьдА Надтеречни района боахамашта уж шера. Доахаина, жена, хьаьхарчаьнга лаьрхІа 18 эзар тонн согІа йоа. 16 эзар тонн ча. 54 эзар тонн силос, эзар тонн баьца витаминни хьоаРи гранулаин, 8 эзар тонн фуа лаьрхІа ялат дІаоттадаьдА кхьаьгаЧахоша шиЙ ваьнА хьа. ІХулаьн ІаЯаШа согІа я цІхьаьца эзар тонн йолИ чаи, хІаьта силос — 8 эзар тонн. ЗоотехнИйнай меттала доаькъара единица лаьрхІа хІара ЦхьаЙбаина ІалашЦьяЙ 14,5 центнер — соахьарчуЛ 1,5 центнер дукхаГІа.

Кхы боахамал духгаГІен дикагІен ІалашцаьдА доаькъар «Верхненаурский», «Минеральный», «Надтеречный», «Братский» совхозий коллективашца.

ТІаннЯа ма ІанГардахара лаРтгІа хьалаш ІІаштІехьдаьдА «Минеральный», «ГоРагорский» совхозашца. Масала, хьалхарча совхозе ала хІама доацаш тоаьЙ жа чуЛоаттадеде деза базаш, шоьлаГІча боахаме — ерриГа йол, ча жевО Іа доаькъргдолча фермашка хьаТІаьзАд.

ХІанзаьдца тха РайонерчА жа ледадеча боахамашка ДІаьстА дахкар жоРг. Укх шера шин совхозе 10 жа ІулІай дахкаргдолаш болх ВІаштІехьбаьхьгаЙ оаха. Из РайонЯ ВаьлаХхара даь ХІама доацаш ВаьлаХхара ІІаштта ІаН юкъе дахкаргдолаш ледаДерда оаха жа. ІІу ГІулаяхаша ледаГІ болх ВаьлаХхара ДА ду гучадьйна духха ха я — бІаьстІ баьца тІа доалача хана, дикка ондадаьле а ина ІаьлА а ІаЙ даь ДоахарЯ. ТІаннХа дІаХо жа дебара а тха даккхара а доарХІаьне ГІулаяхс да из.

ЛаьрхІа ЧІоаГІа теркам тІа а боХийташ, хан-ханнаХьа йоаГІаш йолча рационагІа кхоаб детташ дОа доахан. ІІарна ІунаЛ делта ден РаьпорядИнЯ ледеЛду. ІЦудуХьа РайоНо 9 бетта кхоачаЩйр паччаЧьалихенга шура йоькъа шера ИлаН.

Районе ЦентрАльн Комитета ноьлськи (1978 ш.) ПлаЧмра решенЕнЯ ГІулаяхаша ца жоп а луш, вай мехкарча ХьалХа латтача коллективаЙ инициатИва хьал а ЛаьЦа, дедоЯ хьаЙбаш ЯелаЯ ДоШ деннаД, пятилетка кхоалаГІа шу чаьхдалаЕхьа плаЦ согІа екха шура 400 тонНАГІа ХоачаЧас.

ХьаЙбай продукташ яхарен йохкарен балха тІа дикагІа толамаШ доахачарна я «ГварДейский,» «ГоРагорский» совхозий коллективашца. ІУ боахамаша а ханал дукхха хьалха кхоачашЪьЙ хьаЙбай продукташ ДІаЛаЯра планаШ.

Уж толамаш ше-шегІа хьахиннадац. ЦарНа ТІехьашка латт дукхчаЧа хьаЙбаш ледеДерИ кьаьЯре кхьаьЕгаМ, партийнИ, профсоюзнИ, комсомольски организацЕй, юрта боахама специалистИй органИзаторсИн я кхетама а болх.

КІезнга баЦ районА боахамашка опыт йола хьаЙбаш ледеДерашца, кьонзаяРца ДІаьхьеха дукхха хІамаШ доЛаш бахьан кьоьсАм лаьттачА хаьна шоаШ тешаме хилар ДІаГойта бола доттагІИЙ — СоВетски Союзн кхидолА социалистИчески содружества мехкашн.

Советски Союзо гІо даьд ВьетнамА 170 йоккха предприяЯти хьалтъеча. ДуЯна объЕкташ хьал а ЛьЙ, хІаиз хьалъеш а латт Болгаре, ГДР, Польша, Чехословие новьксталІа, Кубийнсн архитекторашен ГІиШлонхошен гІо ду тІемо йохаЯь городаш кхоачаттоаТтаЕ.

Бокха политически лоарХІам бола собЫти хиннаЙ СРВ Экономически ВІашн новьксталІ дара Совета чЕен хиларх.

ВьетнамскИ гІорбаЙнначА политически деятелех цаІ вОтА Нгуен Хак Вьена «ЛаЗае сера» яхача итальянсКИн газета ше йиша интервЬю ТІа белгалдаьккхар: «СоВетски Союз 1954 шу ІанхончаШ тхоЯа тхоай индустрИ хьЕ гІо даь мохк ба. КьаьЯ баСеде оаха мукъаьяькхача хана ВІалла а ядар цига заводаш, хьалхара промышленни предприяеташ хьалІйр совЕтски гІонца».

ХІанз хьаьстта гІо эШ социалистИческИ ВьетнамА. ВьетнамА халкъо хІама хьАдаРа хьеГа ина 800 гиламетр долча доаЗон ДІоахХала юкъагІдоах Китая хьалхьеЧа Кампуче ІаХаДдаН еча тІема проповедаца. КомПучийски режимо бала бахьарІа байдда ВьетнамА территоре тІа хьаькъьЧа нах 200 эзар сагга ккаьчаЙ. Китая оаГІорахьара даима тІалаттаЧа кхеРамо совбоах ккохкам. ДуЯна вьетнамцаш тІемахой форма тІера ДІа а йьккха машаре кхаьхьеТа вІашТІехьдоацаш ба хІаиз.

СРВ деШ хиина экономически гІон дуНцара торгОвн гІулаяхаШ юкъагІдахарца Пекина цІьЙка а ценично хьаьккхар ше социалистИческИ хьаЦтаЙ деЯ хиларА. ДуЯха ха йоацаШ США президента Картера цхьаьХа шера я йІаьхйир ВьетнамцарЯа торговлеНа отТаЯь АмерикАнски эмбарго. ИЗ бахьан доЛаш Къуьдбехьен - МалХболен Аье цхьаДолча мехнаша, хьаДдаЯ США-ЯаьЯ е Китайхьа бІарг а ккоабаШ лелаЮ ВьетнамцарА торговлИ.

Укх шера дукхха мОттигаШ хІалаькьеШ долХа хиШ зашка ІалашцаЬ доакъар дикал лоха йолаШ да, хьаьстта — йол. ІІудуЯьа хьаЙбаШта тІаккхета дулх хила доагІІаЧа тайпара дуХха дац.

ХІанз а духХача боахамашка агротехнИческИн бокъонаша яхачЕ тайпара аргІ-аргІаГІа хургйолаШ доакъара лаьрХІа культурашА ДІаЮвц. ІІилмо хьехХача деса цар севообороташ ледеЛ ешаГІа ЯаьЯгІа хургдар хьокхамашА, дикагІа хурГьяр яь кийчо. ЦхьаЙолча совхозашца тоЪаЛ даь хьаЙбаШта ІалашцаЬ моПа доакъар.

ДоагІІача бесса дика ледаЦ хьаЙбай фу тоадарен ушЕ дебадарен болх, планагІа доагІаШ дола ІаьсИй ца деЕ е ІодаьрЯаш дерригаш а хьал ца ккедеш фермаш дукха я.

Уж ккоачамбоацаРаш маХулла сихагІа ДІадахар да боахамИй кулгалхой, специалистий, районА хьаЙбаШ ледаДерИй керттерча декхарех ца!.

Н. ЮСУПОВ.

Надтеречни района юртбоахама управлене керттера зоотехник.

ДЕ ДЕЗАЧУН ДЕНАЛЕ ПРОГРАММА

ПРОПАГАНДИСТАИ АГИТАТОРАИ ДОЛЧА НОВЬКЪОСТАЛА

Советски наха чІоаГІа деГаш ГІодаьлнна ІІаийдай КПСС ЦК ноябрьски Пленума решенеш. Пленуме ше даьчА хьаьстача а кІоаррта маІан долча а хьамьаЯнда КПСС ЦК Генеральн секретара, СССР Лаьхкьаьрча Совета Президиума Председателена ноьвьста Л. И. Брежнева халкъа боахамерча хьала массе а оаГІорахьара анализ йир, карагІаДнина толамаш долчча тайпара хьаьхьехар, декхараш хьадоЙйтар, хІаьта уж кхоачаЙдара ньаьЙ белгалдир.

ИйсаЯлагІа хержача СССР Лаьхкьаьрча Совета иттлагІча сессе 1979 шерарча кланаеН бюджетагеН хьежа а хьежа, уж чІоаГІийр, СССР гражданствах долча Закон ІІаийдар.

КПСС ЦК Пленумен сессеН решенеш, ноьвьстА Л. И. Брежнева дАь хьамьаЯ — коммунИяН хьалъяра ерриГна ХьастИмаЯ ди декачуН ХьаЙбаШ ЙолеН денаЛен программа я. Уж документанН ІомадарН белгалдаь декхараш кхоачаЩдара кхьхьегаШ оардагІбахарН шерра болх ДІаБолабаь партийнО организацеНа.

Лекторашта, докладчикашта, пропагандисташта, политинформаторашта, агитаторашта долчА новьксТала кепатох КПСС ЦК ноябрьсКи Пленума итогоХ, новьксТа Л. И. Брежнева дАьн хьамьаЯнА, СССР Лаьхкьаьрча Совета сессех лаьДа хьамьаЯнаН дара могаеШ йола тематика.

КПСС ЦК ноябрьски Пленум — партте XXV съезда решенеш кхоачашЪра тІехьа ІІоаттабеча кьоьсамА лоарХІаме этап.

Новьксота Л. И. Брежнева дАь хьамьаЯ — партен халкъон де дезачун денале программа.

Мохк экономически социальнон деГІаБоалабара пачхьалкхен планаН ІІаьнна ІІІаьнна ІІІаьнна І

ХЬАЛХАЛАТТАЧА КОЛХОЗЕ

МАРЫЙСКИ ОБЛАСТЬ. 1. Туркмен - Калинский районера «Коммунизм» яха колхоз Туркменски ССР хьалхалаттача боахамех цаІ я. Хіара шера паччахьалкдеіна цо ду дуккха тха, шура, дулх, фуъаш, кхьийола продукци. Ухъаза лелабу маьхечча сортагіа бола бетькъа хьоаса бола бомбби, дуиен тіа этгара дикагІбола элтар боаннх.

Цу дуккхача доакъоех латтача боахамех кулгаІ дешя СССР Лаккехьарча Совета депутат, Социалистическин Къаъьегама Турпал Анамухаммедова Кизылгулъ (хьалхара сорта тіа аьтте-хьара яр). Хіара шера волхоо маххала іюккхача юртбоахама продукцех юкъера лаьрхіача 5 миллион сом гарітта пайда боаг. Цу ахтах іхьа даьъа культурно бытовой гІулакхаштен гіишлоп хьалъяри діадохийт. Боахамо толаме іхьоаннаьш юртах дика тоьхь поселок яра программа.

Укг шера юрта центре хьалъыйй культура Дворец. Ухъаза я іюккха парІетте эрительнин халхарашн дуи залаш, тайп-тайпарча крукокашна болх бу цІеной. Культура Дворца іюхте хьалъяй Сийлен мемориал, Хіаьта 1941—1945 шерашка Сийлахь - боккхача Дай-мехка тіем тіа баіна юрта баьха нах дагалуьщан даим йоагаргйолаш цІи лотаьйй.

Юрта бахача нахах дуихаГІа доІа даьхь — катІрхой. Иттг шера дешаа уккхарча шин школе дешаш ва 1200 кІаьнки йиІигг. Іікоьлшка дика кійчьаь кабинеташ я дуккхача классашка телевизионни камераш латт.

«Коммунизм» яхача колхозах ала боьхо а йолаш оІІ республиканскин этгара дуккхаГІа хьамаш дахаш яр я аьле. Айхха доттаГІал а леладеш уьхаза бахаьш хьалхаьшаш ба иттг совГІеІ съъмехи народностехи бола виналаш: туркменаш, эрсий, украиншаш, молдаваншаш, татараш, казахш, немцаш, унгураш, белуднки, кхьбарашш.

2. Даим йоагача цІера іюхте.

3. № 26 йолча юкъерча школа хьехархочуш Джумаев Джумагельдеи (поллаГІча планс аьттехьара кхоалаГІаар) цуи оСгаг Асен пюай цхьаьтта бери кьонгийн маьхьарийн ныІ бер а тІехьа.

С. РОЗЫЕВА сурташ. ТАСС фотохроника.

ДОККХАЛ ДУ ШИЙНА БЕННАЧА ТЕШАМАХ

25 шу дьаьна ІІамига саг ва Абубакаров Шарпудди.

Юкъерча школера дийша ваьннаЧу:

— ТІехьаГІа 1970 шерашкарчу «Автурчинский» совхозо Грозне бухгалтерий курсе деша вахийтар Абубакаров. ТІаккха Советски Экхаре ПУ-лакх деш хилар, цига комсомола членалла а воалаш.

Даьхенна ший декхар ДІаденна цІа ма ве а совхозе токара говзал хьаьрадаш ворславлаш Шарпудди. Лоаацча хана производстве хьалхаЛаттаран мугІаре ДІаэтгар из.

1974 шера КПСС членалла кандидат хилар, ТІаккха цхьаькка шу даьлча членалла ваьлар хьинаьр къаьстаГІаш хьавоГІа Абубакаров Шарпудди. Цхьан ХІаманга кхаЧа гІерташ ше сатийса, сатем боаца уж декош такан а дин. лун ваш Шарпудди. ХІаьта парте членалла валара, кхы даРашта боахаМерча коммунистий шийка бенна тешам цІаккха бецдуРгбаш шийна оалаш ва аз.

«ХІара балха денна — дикалла Знаиі» яхаГа девизаГІа яьрачча социалистически яхье доккхий толамаш дахарах Сийлен грамоташ, ахчан премеш ешнай говзаГа токара. Къаьстта боаьг ача безамца лелаю цо «Пятилетка къона гвардеец» аьнна йолча ВЛКСМ ЦК знак.

Балха дика толамаш даьха ца Іеш общественни вахаре а хьинаре даьхьа лоаІ Шарпудде. Механически мастерстве цхьаьнакхетарг ПартогранІзация секретарь а «Автург» яхача юрта Совета депутат а ва из. Шийна тІаДилла молодаГІа а гІулаьх кхетаьча чакхдоаккхаш, болХлошта юкъе кхстама болх дика лелабин хьавоГІа, ншта Серповдхи юрта боахама техникуме дешаш воллаше а политически дешаре хьинаре даьхьа лоаІаш ва из.

Шийл совхозо партийнн организацие отчетно-хоржаьнний собране коммунисташа массане а барт болаш зерна ваьхьа уьхх ценошка хиннаЧа района XXIII партийни конференце даьхьа лоаІаш хилар кьона коммунист Абубакаров Шарпудди. Цу коллективча коммунистий шийх бенна тешамах доккхал ду цо.

М. ЭПЕНДИЕВ.

Іилмеи практикеи

МИШТА СОВЙОАХАРГЬЯ «СИГАЛБЕСАРЧА КХАЙ» РЕСУРСАШ

Вай мехнарча 150 гарттача чкъьярий лелаДеча заводашеи акклиматизационни станцией оагеи-шера 12 миллиард остренои, лососеи, снгови, частиковои пхандаргаш чухец Іамашка. ХІара шера 40 совГІча чаІІаьх дола чкъьярийн букъаТІехи йоаца хІамашкн акклиматизаци яр духьа 300 совГІча Іам чу чухец.

Цунца цхьан бестер (СССР-е белугаи стерляДеи шц фу вІашагІа а эдаь хьалхлийта чкъьяра) Венгре, ГДР, Болгаре биХьаб. Байкальски омуль — Японе. Масеехи европейски мехха кхуьхь СССР-ера бакъоевІаш юоча чкъьярий пхандаргаш. Советски Союзо 26 паччахьалкхенга чкъьярий доладара материа-лаш хувцаш хиларо гІо ду вай хиний лоаттадеча мотгиГІ торонех кхстамца пайда эца, царна чу кердаь мьаьхеГІара, продуктиннн тайпаш дола чкъьярий доладе.

«Бахабаьхкараш», практико хьахьокнхача тайпара, керда мотгиГІаш дика зарал совгІа, цоай тайпай хьокхамаш тоаду, деГІа ондаГІа а дикагІа дебаш а хул. Кьоастадаь алча, Иссык-Куль яхаЧа Іам чу хийдача Севана чурча форела доаал иттала Іаьхьийттад. Дика беркат дьаннад Каспийски форда чу хийцача тихоокеански кижуЧеца (лососеи дезалах бола чкъьяра) яьча эксперименташ а. Леларя хьаьаш чІоаГІа хуиЧаденна доллашкьа а кижуЧ бокхкагІа хІиннаб, дукхкача хьокхамашка диллача моттигеРча лососеиГІарел ТІехбаьнна6.

Чкъьяра кердача хьалашка баккхара гІо ду, кьоастадаь аьлча, тайп-тайпара фуъаш іІашагІа эдаро. ІІаййха а шийла а йоаЧача моттигашка дика деГІабогІа карп Сибрелен климатагА баккхара из амурски сазана фух эбе бийзар. ХІанз лелаш да ухъаза ІхелагІча ноахалах бола сагибрски карп.

Акклиматизационни балхаш рентабельни хилар гуш да: цу балхашка ДІадодари цар кхалгрн аІІаьн нийсдичча — кхалгр плехза дикагІа дика. Кердача районашка акклиматизаци аьча чкъьяро шера мехха ду «хьувезьм» ах миллион центнер гарта ба.

Чкъьярий леладара мероприятеца (чкъьярий леладе-ча заводашка пхандаргаш кхедар, акклиматизаци яр, хиш лоаттадеча моттигашта мелиорации яр, кхьдараш) торо хулийт чурча хишка товарни чкъьярий интенсивно кхеде. Іамашка ХІанз кхеду гектара тІара 60—70 центнер луш дола чкъьярий. 130 эзар гектар дІаІоаЧача Іамий боахамаша ду мехха тезача хишкарча чкъьярий доккха дакъа, цхьаьакъда, из гІулаьх ДІахо шердар доаэув доаЧаш дац. Цудухьа кхьаьстта тернам ІІабохийт чкъьярий садкашка кхедарь, по торо хулийт цхьан квадратни метра тІара 120 килограммагА кхоачаш чкъьярий даха.

ТІа-тІа шерагІа пайда эц чкъьярий кхедар ГРЭС ереи ТІаэхкаьнна кхедарь, по торо хулийт цхьан квадратни метра тІара 120 килограммагА кхоачаш чкъьярий даха.

ТІа-тІа шерагІа пайда эц чкъьярий кхедар ГРЭС ереи ТІаэхкаьнна кхедарь, по торо хулийт цхьан квадратни метра тІара 120 килограммагА кхоачаш чкъьярий даха.

Евгений КРЫЛОВ, СССР чкъьярий боахама Министерства пресс-центра обозреватель.

(АПН).

Закре ДАУРБЕКОВ

ВОІ

ДУВЦАР

— Мала веза ъьона? — хьекхаиКар эрсий маттала дукхьаларча коаРра хьаРаяьнна сесаг, матросий барцкьашш тІдувхьаш ІІамига саг бІаРгравайча. Юхавиирзар Іалихан. Цунца дика йоаэаш йола тетаНастяй ІоалаХо яр коанаІарга лаьттар. Юхьа тІара бІаРгагушшеъь цунна Іалихан а вайзар. ЮкхьаьгІ сега ди дика а дийца, хьаттар цо:

— Наіарашш кьайла маиий аккар, саг веший цІаГІа?

ЛовлаЧочун ешкийра іюхаІа хиннар Іалихана ца ховлгах. Цунна йоаэаш яр Федоровнайнен (ишта оолар цо Фрунзайй) Іалихаьн ешкийра гаргало, из дуккхаза хиннаьр цар «кьайлагІча» кхьмаьлий теш. Цудухьа лаьнзар хІанз цІаьхха БІаРгравайча цунна боахам бе. Хіаьта а йоккхеча саго оэалуш деча кьамаьлаг Іалихана хкетадир цаІ хиннирга, дерриГа уьхаза ший мотте доаЦІнга. Хаттар деш санна БІаРаььжкар из йоккхача саГа.

— Больнице йиХьай из, городе. Кхо-дпъ ди хьалхаГІа. Йоагаьй ъьа тетя-Настя, — аьлар цо юхагІертташ.

ДІаХодолчох Іалихан кхийтар: из хьаьнеча автобусе чу дерриГа кьамаьл цу деша гонаъьв гІоЛла дар. Ца ховш дар цхьаьнка: флоте из водеча хьаьна колхозе доярка яр Анастасия Федоровна, хІаьта ъьгар — зоотехник я йоаХар. Тетя-Настяс аьнна-м аьнаидар БеГаша санна кдеша яхай со заочнох, баьхьа, Іалихана кхьиа ІІаРа

Доазол дехьара

Вежарашка долча мехкаша автомобилаш хьаяра дакъе Чехословакеца цхьана ГІулакхаша леледелга хьаьгІта эсагоІт Копршивницеруа «Татра» яхача заводе. Ц1у предприятена реконструкци яран из шерьяран лаьрхІа. СЭВ. Дуненан хІалкъаьта юкъерчу инвестиционни банко хьожаьйй Іоккха кредит. Из бахьан долаш 1980 шера автозавода мощность дикка лакхъулургІа. Ший продукцех ах—мухьаьн кхуьхьа автомобилаш — «Татра» заводо СЭВ членашца цхьана мехкашна экспортлагІа Іаухийт.

СУРТА ТІА: «Татра-148» яха мух кхуьхьа из-ло автомобилаш я конвейер тІа.

ЧТК—ТАСС сурт.
ТАСС фотохроника.

Демократически Испани Пиночета духьала я

Уьх шера пхи шу дизад пинарал Пиночет керте а латташ хиннача чилийсин ультрас Сальвадор Альенде законин конституционив правительство дІаийкъна а кІаза низаш даран террор лоттаяран пайкъаьра фашистсин диктатура отташ а.

Чиле хиннача ЦІий Іоьхьийтача событема дерриг дуне оагадлийтар. Адаьмнена дицлургдиг Пиночета дь хуьлаьш. Тахан хьо довза а дова, дага а доагІа селхьаьрчул дикагІа. Гучадаьнкад фашистсин машина жежаьнкем йолаьлийта кхаЙлагІаьра пружинаш а. ХІанз цхьаькхе а ваг дерригача дуьнен жандарма сий доаца ГІулакхан шийла ТІалаьчча а сага боьхьийй хьаьхьаьча фарисейски ГІулакхан леледелга а мехко — Америка ІІІаІагІийттача ШІтаташа фашистски путч кийчьечеи ІІаІІІІехьийаькхачен «доагІаан доа» даькъа лаьца хиларг лаьмо йолаш.

ДІадахача пхе шеро — чилийцашца Іалаьмате йоккхий халонаш тІалаьттача шерашца — хьагайтад Пиночета диктатура ткоаде ца хилар. Мохк къен боьхьо яйнен ба. Цун кхаьхьаенхоех 20 процент нах бе болх боацаш ба. Долаш дац кулуьтрин вахар.

Уьх шерашка мелла гІийртача а мегадац диктатурана чилийски патриотий лоІам бохабе. Заводийн фабрикаЙн болхлой, цІаста рудникаЙ шахтераш, студенташ, ГІулакхчой, журналисташ, политически деятелаш, буржуазе либерально уйлаш йоьа виналлаш ІІаІагІбеттаьлу шоай диктатурана дуьхьалгІа кхоьсаме. ЕшІ йолаш дуьхьаьле мел йоккха я хьагойт, масала, кьаЙлагІча изданей дуьхьало. ХІанз уьхьаза арадуьл «Сийг», «ЦІьхьогІий ЙъоьсаЙ», «Дуьхьале», «Іохьалнах ДІаьхьалхашкахьа!» «Повстанец», кхьдаьрашо.

Халкъа дуьхьаларгА режимана бе лоаттаду Іаьдал дуьхьал четоргоал Американ имперализма новкъостлой. Цу хьалашка Іалаьмате доарІаме а чилийсин патриотаЙпаьрА ІІІ-ЙЙ ІІІ-ЙЙ ІІІ-ЙЙ